

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА  
РЕПУБЛИКА СРПСКА  
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ  
Број: 11 0 К 014497 15 Кж  
Бања Лука, 16.4.2015. године

## У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија др Вељка Икановића, као предсједника вијећа, Горане Микеш и Даниеле Миловановић, као чланова вијећа уз учешће записничара Софије Рибих, у кривичном предмету против оптужених Г.Н. и М.Б., због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, одлучујући о жалбама браниоца оптуженог Г.Н., адвоката С.Т. из Б.Л. и браниоца оптуженог М.Б., адвоката М.Р. из Б.Л., изјављеној против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 014497 14 К од 08.12.2014. године, након одржане сједнице вијећа, којој су присуствовали републички тужилац Бранко Митровић, оптужени и њихови браниоци, донио је дана 16.4.2015. године,

## ПРЕСУДУ

Одбијају се, као неосноване, жалбе бранилаца оптужених Г.Н. и М.Б., те потврђује пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 014497 14 К од 08.12.2014. године.

## Образложење

Побијаном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 014497 14 К од 08.12.2014. године, оглашени су кривим оптужени Г.Н. и М.Б., због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (у даљем тексту: КЗ СФРЈ) и осуђени на казну затвора у трајању од по 6 (шест) година. На основу члана 108. став 3. Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: ЗКП РС), оштећени су, са имовинскоправним захтјевом, упућени на парницу. На основу члана 99. став 1. у вези са чланом 96. став 1. и 2. тачке а) и е) ЗКП РС, оптужени су обавезани да, солидарно, накнаде трошкове кривичног поступка у износу од 472,00 КМ и паушала у износу од по 150,00 КМ, док ће се о накнади трошкова бранилаца по службеној дужности, одлучити посебним рјешењем.

Против наведене пресуде жалбе су, благовремено, изјавили бранилац оптуженог Г.Н., адвокат С.Т., из Б.Л. и бранилац оптуженог М.Б., адвокат М.Р., из Б.Л.

Бранилац оптуженог Г.Н., жалбу је изјавио због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и повреде Кривичног закона, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и оптужени ослободи од оптужбе или укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање. У образложењу жалбе, садржана је тврдња да је побијана пресуда захваћена бројним облицима битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. и 2. ЗКП РС. Указује се на неразумљивост изреке побијане пресуде, и тиме битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС, затим, да је „одређеним“ измјенама у опису радње извршења из диспозитива оптужнице и оног који је дат у изреци побијане пресуде, повријеђен објективни идентитет оптужбе и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка и) ЗКП РС. Указује се и на повреду одредбе члана 295. став 2. ЗКП РС, у оцјени доказа, и тиме битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. ЗКП РС, са тврдњом да није доказано ко је лишио живота оштећене, те у вези са тим аргументима, оспорава правилност у оцјени вјеродостојности исказа свједока Х.И., и наглашава да други саслушани свједоци нису били очевици критичног догађаја, оспоравајући тиме закључак у погледу психичког односа оптуженог према дјелу, па тиме и посљедици. На тим жалбеним аргументима, садржана је тврдња да се, евентуално, у конкретном случају, може радити о „евентуалном умишљају“. Надаље, аргументима из жалбе се оспорава правилност чињеничне основе побијане пресуде, на којој је заснован закључак да је оптужени починио кривично дјело, за које је оглашен кривим том пресудом, са тврдњом да оптужни Г.Н., у критичном времену, није био у засеоку С., општина П., заједно са оптуженим М.Б.

Бранилац оптуженог М.Б., жалбу је изјавио због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде Кривичног закона и одлуке о кривичној санкцији, са приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање или одреди одржавање претреса пред овим судом. Аргументима изнесеним у образложењу жалбе, оспорава се правилност и законитост побијане пресуде, са тврдњом да су, у поступку доношења те пресуде, почињени бројни облици битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. става 1. и става 2. ЗКП РС. Указује се на изостанак разлога о одлучним чињеницама и тиме битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС, те да је пресуда заснована на незаконитим доказима јер су свједоцима М.С., Х.С. и Х.И., приликом испитивања у истрази, постављана сугестивна питања и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС), да је повријеђено право на одбрану, кроз одбијање доказних приједлога одбране за читање исказа свједока Х.К. из истраге, и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС, као и да је повријеђен принцип једнакости из одредбе члана 14. истог Закона. Надаље, аргументима из жалбе се указује и на повреду одредбе члана 295. став 2. ЗКП РС, са тврдњом да првостепени суд, није оцјенио доказе оптужбе и одбране на начин како је то прописано овом одредбом а посебно одређене противријечности у тим исказима, у вези са физичким изгледом и висином оптуженог, врстом наоружања и униформе, нити је правилно цијенио вјеродостојност исказа свједока, првенствено свједока М.С. и Е.С., указујући на постојање мотива, који ове свједоке, дефинише као пристрасне, и тиме починио

битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 2. у вези са чланом 295. став 2. ЗКП РС. На изнесеним аргументима и недостацима у чињеничној основи побијане пресуде, успоставља се тврдња о повреди Кривичног закона, и са аспекта правилности утврђеног статуса оштећених лица, С.С. и С.Г., као заштитног објекта конкретног кривичног дјела, у смислу члана 3. став 1. тачка 1. IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за вријеме рата од 12.8.1949. године и члана 4. став 1. Допунског протокола уз Конвенцију о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба од 08.6.1977. Слиједом таквих тврдњи, оспорава се и правилност чињеничних утврђења, на којима је заснован закључак да су оптужени починили кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, за које су оглашен кривим побијаном пресудом. Кроз опширну анализу садржаја изведених доказа, првенствено исказа свједока, указује на повреду принципа „in dubio pro reo“, и тиме оспорава правилност и законитост побијане пресуде, у цјелини.

У одговору на жалбе, окружни тужилац из Бање Луке, предложио је да се жалбе бранилаца оптужених одбију, као неосноване и првостепена пресуда потврди.

У сједници вијећа, браниоци оптужених су изложили жалбе, остајући код приговора и приједлога, које излагање су оптужени, у цјелости, подржали. Републички тужилац Бранко Митровић је изложио одговор на жалбе, те подржао приједлог да се жалбе бранилаца оптужених одбију, као неосноване, и првостепена пресуда потврди.

Испитујући побијану пресуду у дијелу који се побија жалбама, у смислу одредбе члана 320. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде из следећих разлога.

Нису основани аргументи из жалби бранилаца оптужених, у прилог тврдњи да је изрека побијане пресуде неразумљива и противријечна разлозима, те да су, у образложењу те пресуде изостали разлози о одлучним чињеницама, и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС. Наиме, изрека побијане пресуде садржи јасан чињенични опис реалне дјелатности оптужених, који обухвата вријеме оружаног сукоба у БиХ, опис начина кршења правила међународног хуманитарног права, њиховог заједничког дјеловања са више, за сада непознатих лица, обучених у војне униформе и наоружаних пиштољима и пушкама, у извршењу дјела за које су оглашени кривим том пресудом. Овакав чињенични опис јасно и потпуно одређује свјесну и вољну компоненту умишљајног поступања оптужених као саизвршилаца према дјелу у цјелини, дакле и према последици, и у таквом чињеничном опису, уграђени су сви битни елементи бића кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ, за које су оглашени кривим том пресудом. Овако конципирана изрека побијане пресуде, у свему је усклађена са разлозима датим у њеном образложењу, за све одлучне чињенице, и нема никаквих нејасноћа које се тичу начина извршења дјела и поступању оптужених као саизвршилаца.

Нису основани аргументи из жалбе браниоца оптуженог Г.Н., у прилог тврдњи да је, у доношењу побијане пресуде, повријеђен објективни идентитет оптужбе, садржан у потврђеној оптужници Окружног тужилаштва Бања Лука број Т 13 0 0012105 12 од 30.6.2014. године, те да је тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка и) ЗКП РС. Наиме, у конкретном случају, постоји чињенична подударност описа дјела датог у наведеној оптужници и оног који је садржан у изреци побијане пресуде, и нема суштинских измјена и тиме повреде идентитета између оптужбе и пресуде, који захтијева одредба члана 294. став 1. ЗКП РС. Чињеница да је један дио описа радње, садржан у деветом реду из диспозитва оптужнице брисан и унесен у осми ред, а који дефинише заједничко дјеловање оптужених са, више за сада непознатих лица обучених у војничке униформе и њихово наоружање, како се то образлаже на страни 47. побијане пресуде, и по оцјени овог суда, не узрокује наведену битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка и) ЗКП РС.

Надаље, неосновани су и аргументи из жалбе браниоца оптуженог М.Б., у прилог тврдњи да је побијана пресуда заснована на незаконитим доказима и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС. Наиме, аргументи из жалбе и тврдња да су свједоцима М.С., Х.С. и Х.И., приликом саслушања у истрази, а који искази су кориштени на главном претресу у условима непосредности и контрадикторности, постављана сугестивна питања, те да су због тога ти докази прибављени на незаконит начин и да се на њима, у смислу одредбе члана 10. ЗКП РС, не може заснивати пресуда, су без основа. Из садржаја тих записника, не произилазе предње тврдње из жалбе, јер позивање свједока да изнесу све што им је познато у вези са извршењем конкретног дјела, како је то и учињено од стране овлашћених службених лица приликом њиховог саслушања, нема карактер сугестивних питања у смислу утицаја или навођења свједока на давање конкретних одговора за одређене чињенице. Коначно, ти записници су сачињени у складу са одредбом члана 63. став 1. и 2. ЗКП РС, и садрже све податаке о току предузете радње, постављених питања и датих одговора, тако да су тврдње из жалбе, којима се указује и на повреду цитиране законске одредбе, без основа.

Нису основани ни аргументи из жалби бранилаца оптужених, у прилог тврдњи да је у поступку доношења побијане пресуде повријеђено право на одбрану, те да је тима почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС. Право на одбрану, садржано у принципу једнакости у поступању из одредбе члана 14. ЗКП РС, које манифестује једнак процесни положај странака у свим аспектима, дакле, и у једнаком приступу суда у оцјени доказа (из става 2. цитиране законске одредбе), супротно тврдњама из жалбе, није повријеђено у поступку доношења побијане пресуде. Наиме, првостепени суд је, у смислу одредбе члана 295. став 2. ЗКП РС, савјесно оцијенио сваки доказ оптужбе и одбране појединачно и у међусобној повезаности, те за изведене закључке о одлучним чињеницама дао разлоге у образложењу те пресуде. Образложени су у побијаној пресуди и разлози који су руководили суд да, у оквиру дискреционог права из одредбе члана 278. став 2. ЗКП РС, не уважи приједлог одбране оптуженог М.Б. за читање исказа свједока Х.К. из истраге, све у складу са обавезом, која призилази из одредбе члана 304. став 7. ЗКП РС. Ти разлози, а према датом образложењу из побијане пресуде

(страна 3. пасус 1.), не односе се само на разлоге економичности поступка, како се то селективно наводи и потенцира у жалби, већ и на образложење чињенице да је, на исту околност, предходно суд прихватио приједлог за саслушање пет свједока одбране оптуженог М.Б.. Дакле, у објективном смислу, у остварењу наведених облика права на једнакост у поступку, не стиче се утисак пристрасности суда кроз фаворизовање тужилачке стране, тако да је без основа жалбени приговор заснован на тврдњи да је одбијањем наведеног доказног приједлога одбране повријеђено право на одбрану и почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС.

Аргументима изнесеним у жалбама бранилаца оптужених, не може се оспорити правилност чињеничних утврђења и закључак побијане пресуде да су оптужени Г.Н. и М.Б., починили кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ, на начин како је то чињенично описано у изреци побијане пресуде.

Према чињеничним утврђењима побијане пресуде, оптужени су, кршећи правила међународног права, садржана у члану 3. став 1. тачка 1. под а) IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за вријеме рата од 12. августа 1949. године и члану 13. став 2., у вези са чланом 4. став 2. тачка а) Допунског протокола уз наведену Конвенцију о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба од 8. јуна 1977. године (Протокол II), за вријеме оружаног сукоба који се у времену од прве половине априла 1992. године, па најкасније до краја новембра 1995. године одвијао на простору Босне и Херцеговине, између организованих оружаних снага ВРС, с једне стране и АБиХ и ХВО, с друге стране, свјесно и вољно учествовали у убиству два цивилна лица бошњачке националности, иако та лица нису припадала ни једној војној формацији, нити су непосредно учествовала у непријатељствима, на начин да су дана 09.6.1992. године, у пријеподневним часовима, у Т., општина П., заједно са више за сада непознатих лица, обучених у војничке униформе и наоружаних пиштољима и пушкама, дошли пред породичну кућу Х.И. у мјесту Т., да би потом оптужени Г.Н. заједно са више за сада непознатих лица отишао пред породичну кућу оштећеног С.С., у мјесту Т., засеок С., удаљену отприлике око 200 метара од куће Х.И., гдје су се том приликом налазили оштећени С.С. и С.Г., те захтијевали од оштећених да пођу са њима, што оштећени и чине, за које вријеме оптужени М.Б. остаје пред кућом Х.И., да би потом оптужени Г.Н. заједно са више за сада непознатих лица, С. и С.1 довео пред породичну кућу Х.И., а одмах потом, заједно са оптуженим М.Б., сво вријеме свјесни свог заједничког дјеловања и прихватајући међусобно радње појединачно сваког од њих као своје, принудно одвели оштећене у правцу пруге у Т., а затим С.С. и С.Г. на неутврђен начин лишили живота, а тијела оштећених до данас нису пронађена.

Такав закључак, по оцјени овог суда, резултат је правилне оцјене свих спроведених доказа оптужбе и одбране и то појединачно и у њиховој међусобној повезаности, управо на начин како то захтјева одредба члана 295. став 2. ЗКП РС. Разлоге дате за све одлучне чињенице на којима је заснован такав закључак, као мјеродавно образложене и ваљане, овај суд у цјелости прихвата и њихова правилност се жалбеним приговорима, не може оспорити.

Наиме, закључак побијане пресуде о саизвршилачкој дјелатности оптужених у извршењу дјела на начин како је то описано у изреци побијане пресуде, резултат је савјесне и критичке оцјене исказа свједока Е.С., мајке оштећеног С.С., која је међу војницима који су одвели њеног сина испред породичне куће, критичне прилике, препознала оптуженог Г.Н. (кога је добро знала од раније), те свједока Х.И., пред чију кућу (удаљену од куће породице Сивац око 200 метара) су доведени оштећени С.С. и С.Г.. Одређивање у истрази идентитета оптуженог М.Б. као П., по имену мајке (доводећи у контекст и остале околности ранијег познанства) од стране свједока Х.И., а затим и препознавање на главном претресу, а оптуженог Г.Н. и по надимку Ц. од стране свједока Е.С. и С.С., не представља ваљану основу за закључак о замјени идентитета извршилаца дјела, како се то потенцира у жалбама и указује на могуће друге извршиоце дјела, и то М.Р., који, по тврдњама из жалби, носи исти надимак као и оптужени Г.Н..

Надаље, на потпуну увјерљивост исказа свједока Е.С. и Х.И., те досљедност у погледу изнесених тврдњи за чињенице од одлучног значаја, упућује исказ свједока Х.С., који је видио оптуженог Г.Н. да је био уз оштећеног С.С. док су се удаљавали путем из засеока С., а са њим заједно и оштећени С.Г., те исказ свједока М.К. из истраге, који је прочитан на главном претресу, у смислу одредбе члана 288. став 2. ЗКП РС, који је, у групи војника који су одводили више лица из правца засеока С., за које је накнадно сазнао да се ради о оштећенима, препознао оптуженог Г.Н.. Када се ови искази доведу у везу са исказима свједока М.С., С.Г., М.Д., М.С. и Ј.К., који су свједочили о посредним сазнањима о околностима у вези са присилним одвођењем оштећених из мјеста С. од стране оптужених, али, сагласно, и о чињеници да оштећени нису виђени нити пронађени у логору на подручју О., онда су без основа приговори којима се настоји обезвриједити доказни значај наведених исказа, кроз истицање аргумената којима се доводи у сумњу њихова вјеродостојност, па и пристрасност свједочења, која је по ставу жалбе оптуженог М.Б., мотивисана родбинским односима са оштећенима.

Оцјеном исказа наведених свједока, правилно првостепени суд изводи закључак и даје ваљане разлоге да оштећени С.С. и С.Г. нису припадали ни једној војној формацији нити су непосредно учествовали у непријатељствима и тиме имали статус цивилних лица, у смислу наведених одредаба међународног хуманитарног права, садржаних у члану 3. став 1. тачка 1. IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за вријеме рата од 12.8.1949. године и члана 4. став 1. Допунског протокола уз Конвенцију о заштити жртава немеђународних оружених сукоба од 08.6.1977. Надаље, кроз анализу и оцјену исказа свједока одбране оптуженог Г.Н., Љ., Р. и М.Н., те свједока одбране оптуженог М.Б., С.У., Д.К. и О.М., утврђује да су оптужени, били у саставу сеоских стража као организованих оружаних формација у Т., те даје ваљане разлоге о узрочној вези између радњи оптужених и оружаног сукоба који се, у критичном времену, одвијао на подручју Босне и Херцеговине. Тиме је, у побијаној пресуди, јасно дефинисан и психички однос према дјелу у цјелини, дакле и према посљедици и о тој одлучној чињеници су дати (страна 47. пасус 4.) ваљани разлози. Чињенице које се потенцирају у жалби браниоца оптуженог М.Б., и то да није утврђено којој војној формацији је припадала група наоружаних и униформисаних војника који су дошли у засеок С., са којима су,

према утврђењу побијане пресуде оптужени поступали као саизвршиоци, су без основа са аспекта одговорности оптужених за оне радње описане у изреци побијане пресуде, за које су оглашени кривим, јер управо, тај чињенични опис радњи не дефинише њихову припадност одређеној војној формацији.

Ради тога су без основа приговори којима се оспорава правилност чињеничне основе побијане пресуде у погледу ове одлучне чињенице.

Надаље, правилно је првостепени суд оцијенио да изведени докази упућују на једини могући закључак, да је убиство оштећених наступило као директна посљедица радњи оптужених, као саизвршилаца, јер присилним одвођењем оштећених С.С. и С.Г. од стране групе униформисаних и наоружаних лица, међу којима су били и оптужени, оштећенима се губи сваки траг и њихова тијела никада нису пронађена, нити се о њима било шта зна од тога дана. Оптужени су имали посљедњи контакт и фактичку власт над оштећеним С.С. испред његове породичне куће, те њега и оштећеног С.Г. приликом њиховог одвођења испред куће Х.И., од када им се губи сваки траг, чиме је доказано да су лишени живота. Правилност таквих закључака призилази и из садржаја исказа свједока (породица оштећених), који су сагласно потврдили да оштећене никада нису видјели у логору, иако су их тражили одмах након присилног одвођења, нити су у логору били (свједок М.Д.), па када се ти искази доведу у везу са материјалним доказима и то рјешењем о проглашењу умрлим оштећеног С.С. и изводом из матичне књиге умрлих за оштећеног С.Г., нема сумње да је и ова одлучна чињеница правилно утврђена и ваљано образложена у побијаној пресуди.

Све наведено, потврђује правилност закључка из побијане пресуде, да реалне радње оптужених, онако како су чињенично утврђене и описане у изреци побијане пресуде, јасно дефинишу њихову улогу као саизвршилаца и јасно одређују његов психички однос према дјелу у цјелини, дакле и према посљедици. О свим тим одлучним чињеницама, дати су ваљани разлози у побијаној пресуди.

Ради тога су без основа жалбени приговори којима се оспорава правилност чињеничне основе побијане пресуде и тиме правилност закључка да су оптужени починили кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, на начин како је то описано у изреци те пресуде.

Како се приговори из жалбе бранилаца оптужених, о погрешној примјени Кривичног закона, заснивају на чињеничним недостацима побијане пресуде, које по оцјени овог суда из наведених разлога та пресуда не садржи, то ни овом жалбеном основу побијања првостепене пресуде, нема мјеста.

Овај суд је испитао побијану пресуду у одлуци о кривичној санкцији, у смислу одредбе члана 322. ЗКП РС, обзиром да у жалбама бранилаца оптужених нису изнесени, нити образложени аргументи за овај жалбени основ, иако је исти наведен у уводном дијелу жалби, заједно са осталим жалбеним основима из одредбе члана 310. ЗКП РС.

Првостепени суд је правилно утврдио све олакшавајуће и отежавајуће околности, садржане у одредби члана 41. став 1. КЗ СФРЈ, које су, у оквиру општих правила о одмјеравању казне, од значаја за висину казне и дао им правилан значај.

Разлоге за такав закључак дате у образложењу побијане пресуде, као ваљане, овај суд прихвата у цјелости, налазећи да су изречене казне затвора у трајању од по 6 (шест) година, одмјерене у законом прописаним границама за почињено кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СФРЈ, те уз правилну оцјену свих утврђених олакшавајућих и отежавајућих околности. За све те околности, оцјењене појединачно и у међусобној повезаности, дато је аргументовано и ваљањо образложење у побијаној пресуди, за сваког од оптужених појединачно, тако да је у том образложењу, поштован и принцип индивидуализације казне.

Слиједом тога, овај суд налази, да су изречене казне затвора, потребна мјера казне за остварење опште сврхе кажњавања, прописане у одредби члана 33. КЗ СФРЈ, у њеном специјалном и генералном облику.

Из наведених разлога и на основу одредбе члана 327. ЗКП РС, одлучено је као у изреци ове пресуде.

Записничар  
Софија Рибич

Предсједник вијећа  
др Вељко Икановић

За тачност отправка овјерава  
руководилац судске писарнице  
Амила Подрашчић